UUTISET

Karjalauma syö ruovikon puhtaaksi

Pusikot ovat hävinneet kymmenessä vuodessa lähes kokonaan Mietoistenlahden rannasta.

MAISEMA MAHDOLLISUUTENA

VILLE-PETTERI MÄÄTTÄ

Katariina Vapolan (oik.) mielestä yhteistyö Mietoistenlahdella pelaa hyvin: karjankasvattajat, lintuharrastajat ja Metsähallitus sopivat yhdessä, mihin suuntaan aluetta olisi kehitettävä. Pro Agrian maisemanhoidon asiantuntija Riitta-Liisa Pettersson (vas.) avustaa viljelijöitä rahoituskuvioissa.

MYNÄMÄKI (MT)
Maisemat ovat kyllä komeat, ja joutsenpariskunta lentää ihan läheltä ohi. Mutta missä piileksivät lehmät, joita tänne tultiin katsomaan?

”Tuolla kaukana, ruovikon rajassa”, **Katariina Vapola** ja **Jyrki Ankelo** hoksaavat. Toinen laidunryhmä löytyy vastakkaisesta suunnasta, metsän suojista.

Vapolalla ja Ankelolla on lihakarjatila Uudenkaupungin Kalannissa, reilun varttitunnin ajomatkan päässä Mietoistenlahden luonnonsuojelualueelta.

Sadan emolehmän aberbeen angus -karja on jaettu kesäksi vajaaseen kymmeneen laidunryhmään eri puolille lähialueita. Osa karjasta on peltolaitumilla, osa laiduntaa Metsähallituksen hallinnoimilla tai yksityisillä rantaniityillä.

”Aberdeen angus on kevyt lehmä ja sopii siksi hyvin rantaniityille”, Jyrki Ankelo sanoo.

Katariina Vapola lisää, että tilan karjaa on myös tarkoituksella jalostettu pienempään suuntaan.

”Vasikat muuten tekevät täällä merkittävän osan maisemanhoitotöistä. Ne ja nuoret hiehot uskaltavat aika syvälle ruovikkoon, sinne, missä muille on liian märkää.”

Parempaan suuntaan

Viitisenkymmentä vuotta sitten näkymä Mietoistenlahdelle oli samantapainen kuin nyt. Kun laidunnus loppui, niityt kasvoivat umpeen ja osa niistä raivattiin pelloiksi.

1990-luvun lopussa alue liitettiin Natura-verkostoon, ja siitä alkaen maisemaa merelle on pyritty jälleen avaamaan.

Ensimmäiset viisi vuotta rantaa niitettiin miesvoimin ja ruovikkoa käytiin murskaamassa niittomurskaimella rikki vedenrajan alapuolelta.

”Koko ajan mennään parempaan suuntaan”, Metsähallituksen suunnittelija **Kaj-Ove Pettersson** kertoo. ”Niittäminen ja rantaviivan murskaus olivat hyvä alku, ja sitten pantiin laidunpaine päälle.”

Vapolan tilan karjaa on laiduntanut alueella alusta saakka, yli kymmenen vuoden ajan.

Valkuaispitoista ruohoa

Tänä vuonna eläimet tuotiin rantalaitumille toukokuun puolivälissä.

Laidunnus jatkuu syys–lokakuun vaihteeseen.

”Mitä aikaisemmin karja tuodaan tänne, sen taloudellisempaa se on meille”, Jyrki Ankelo sanoo.

”Täällä riittää ruohoa, ja karjalla on aika hyvät elinolosuhteet. Lisäksi aikainen ruoho on valkuaispitoista ja sen tähden hyvää ravintoa eläimille.”

Kymmenisen vuotta sitten karja tuotiin rantalaitumelle vasta lintujen pesintäajan päätyttyä. Sittemmin on huomattu, että haitta, joka linnuille koituu tallaamisesta, on pienempi kuin siitä saatava hyöty, että karja syö ruovikkoa heti sen kasvun alusta alkaen.

Ruokaa myös riittää alkukesästä hyvin. Laidunkauden loppua kohti osa eläimistä joudutaan ehkä palauttamaan peltolaitumille ja Mietoistenlahden rannoilla nyt laiduntavat kaksi ryhmää yhdistetään.

Ei pelkän rahan takia

Pelkän rahan takia tätä ei tehdä, tuottajapariskunta vakuuttaa.

”Karjankasvattajallakin täytyy olla tähän intohimoa.”

Vaikka viljelijä saa maisemanhoitoon tavallisesti ympäristösopimusrahoitusta, rantalaitumen pitäminen ei ole täysin vaivatonta.

Aitalinjat on kunnostettava vuosittain ennen eläinten laitumille laskua. Laidunkauden aikana eläimiä ja aitauksia käydään tarkistamassa säännöllisesti. Jotta virta kulkisi sähköaidassa, on raivaussahan kanssa tehtävä kaksi kertaa kesässä aidanalusniitot. Lisäksi laitumia puhdistusniitetään kesantomurskaimella aina tarvittaessa.

”Tekemisestä saa sillä tavalla palkkaa, kun näkee alueen vähitellen kehittyvän avoimeen suuntaan. Ja onko silloin oikeastaan edes töissä, kun kiertää laitumet ja aidat ja aurinko paistaa kirkkaalta taivaalta?” Vapola kysyy.

”Sateella ja tuulella onkin sitten eri asia.”’

HELI VIRTANEN

Juttusarja on ideoitu yhteisyössä maa- ja kotitalousnaisten maisema-asiantuntijoiden kanssa.

Kaj-Ove Pettersson ja Jyrki Ankelo korjaavat sähköaitaa. Jos lehmät pääsevät karkuteille, se huomataan tällä laidunalueella yleensä nopeasti.

Pienikokoinen aberdeen angus -karja sopii hyvin laiduntamaan rantaniityillä, Jyrki Ankelo kertoo.

Molemminpuolista hyötyä

Tilat, joiden eläimiä laiduntaa valtion mailla, maksavat Metsähallitukselle vuokraa alueista. **Jyrki Ankelo** ja **Katariina Vapola** sanovat vuokran olevan nimellinen.

Sopimukset tehdään tavallisesti viideksi vuodeksi kerrallaan.

Vuokramailla toimiminen tuo oman lisänsä kuvioon.

Parasta olisi, jos tuottaja pitäisi säännöllisesti yhteyttä maanomistajaan. Silloin osapuolet voisivat neuvotella keskenään, mihin suuntaan aluetta kehitetään ja mitä toimenpiteitä alueella vielä pitäisi sopimuskauden aikana tehdä.

Metsähallituksen suunnittelija **Kaj-Ove Pettersson** huomauttaa, että toimiva yhteistyö karjankasvattajien kanssa on olennaisen tärkeää Metsähallitukselle.

Ilman laiduntavaa karjaa ja karjankasvattajille myönnettyjä ympäristökorvauksia Metsähallitus ei pysty toteuttamaan sille asetettuja tavoitteita.

HELI VIRTANEN

PTT:N TALOUSTUTKA

Hyvinvointivaltion palvelupaketti

Tutustuin jokin aika sitten Helsingin Diakonissalaitoksen toimintaan. Tapasin muun muassa huumeriippuvaisia korvaushoidossa ja romanikerjäläisiä pyykinpesulla. Retken aikana tuli selväksi, että hyvinvointivaltion palvelut eivät tavoita kaikkia.

Samaan aikaan yhteiskunnan toisella laidalla uuden hallituksen palvelulinjaukset ovat herättäneet vilkasta keskustelua. Esimerkiksi päiväkotien ryhmäkoon kasvattamista on kuvattu katastrofiksi.

Julkisia palveluita useimmiten haukutaan. Palveluiden tarjonta ei ole riittävää ja laatu on kehnoa.

Elämä voi myös mennä vinoon, vaikka palveluita olisi tarjolla. Hyvinvointivaltiossa on tuotettu samaa metritavaraa kaikille. Joillekin metri palveluita on liian vähän. Toiset ottaisivat mieluummin lyhyemmän pätkän, jos saisivat sopivan.

Keskustelussa on kyselty, miten ennen on pärjätty, kun palveluita on ollut tarjolla vähemmän. Wagnerin lain mukaan julkisten palveluiden tarpeet ja laatuvaatimukset kasvavat tulotason noustessa. Kultaisen 80-luvun palvelutaso riitti silloin, mutta ei riitä enää.

> Hyvinvointivaltiossa on tuotettu samaa metritavaraa kaikille. Joillekin metri palveluita on liian vähän. Toiset ottaisivat mieluummin lyhyemmän pätkän, jos saisivat sopivan.

Veroeurojen niukkuus vaikeuttaa ongelman ratkaisua. Työikäisen väestön vähetessä ja ikäihmisten määrän kasvaessa palveluiden rahoitus käy hankalammaksi. Kansalaisten innokkuus maksaa veroja voi myös heikentyä, jos palvelut eivät vastaa omia tarpeita eivätkä ratkaise yhteiskunnallisia ongelmia. Paketin kokoaminen tuntuu mahdottomalta, kun tarpeet kasvavat ja rahat vähenevät.

Hyvinvointivaltion palvelupaketin suunnittelussa on jatkettava hallituksen aloittamaa työtä. Ongelman ratkaisemiseksi pitää arvioida, mitä palveluita hyvinvointivaltio tarjoaa ja kenelle. Toinen mahdollinen ratkaisu on palveluiden tuottavuuden parantaminen. Tuottavuutta parantamalla samoilla euroilla saadaan enemmän palveluita. Tuottavuus ei kuitenkaan parane vain hallintoa uudistamalla. Suuremmat loikat otetaan esimerkiksi terveydenhuollon prosesseja kehittämällä.

Metritavaran tuottamisen sijaan voitaisiin myös harkita yksilöllisiä palvelupaketteja. Merkittävä osuus sosiaali- ja terveydenhuollon resursseista kohdistuu kanta-asiakkaisiin. Kanta-asiakkaat hyötyisivät, jos saisivat yhden kokonaisen palvelupaketin. Harvemmin palveluja käyttävät voisivat hoitaa asiansa verkossa pankkiasioiden tapaan.

Onko hyvinvointivaltiossa mahdollista, että palvelupaketit olisivat erilaisia mutta sopivampia?

SIGNE JAUHIAINEN
on PTT:n ekonomisti.
signe.jauhiainen@ptt.fi

Äänekosken tehdas lähes ainoa Suomen talouden valopilkku

Valtiovarainministeriön talouskatsaus vuosille 2015–2017 on melko synkeä. Sen pilkahdukseksi nousee Äänekosken biotehdas, jonka VM arvioi vilkastuttavan yksityisiä investointeja.

Yksityiset investoinnit kääntyivät alkuvuodesta varovaiseen nousuun kone- ja laiteinvestointien myötä. Kolme vuotta kestänyt yksityisten investointien supistuminen näyttää siis olevan päättymässä.

Valtiovarainministeriön (VM) talouskatsauksen mukaan kone-, laite- ja kuljetusvälineisekä asejärjestelmäinvestoinnit jatkavat kasvuaan myös kuluvan ja tulevien vuosien aikana.

Kasvun vahvistumisen VM arvioi pohjautuvan vahvistuvaan kansainväliseen talouskehitykseen, Suomen viennin kasvuun sekä suureen metsäteollisuuden investointiin.

Erityisesti Äänekoskelle rakennettavan biotuotetehtaan investoinnit nousevat katsauksen valopilkuksi.

Äänekosken tehtaan investoinnin arvo on noin 1,2 miljardia euroa ja uuden sellutehtaan laitteiden arvo 750 miljoonaa euroa.

Laitteiden arvo on lähes kymmenen prosenttia VM:n arvioimasta kone-, laite-, kuljetusväline- ja asejärjestelmäinvestointien vuosisummasta.

SILJA EISTO

Kalastuslupa unohtuu monelta uistelijalta

Kalatalouden keskusliitto muistuttaa kesälomien kynnyksellä hoitamaan kalastusluvat kuntoon.

Muutaman vuoden takaisen, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tekemän selvityksen mukaan vain alle puolet vapaa-ajankalastajista maksaa kalastuksenhoitomaksun. Tavallisimmin maksu jää maksamatta satunnaisesti kalastavalta.

”Maksut kannattaa maksaa, sillä varoilla rahoitetaan muun muassa kalakantojen hoitoa”, liitto muistuttaa.

Onkimiseen ja pilkkimiseen ei tarvita lupia. Muut kalastusmuodot vaativat 18–64-vuotiaalta kalastajalta aina luvan.

Viehekalastusta harrastavan 18–64-vuotiaan tulee maksaa kalastuksenhoitomaksun lisäksi joko kalastuslääkikohtainen viehekalastusmaksu tai paikallinen kalastuslupa.

Verkkopyyntiin tai ravustukseen tarvitaan kalastuksenhoitomaksun lisäksi vesialueen omistajan lupa.

Valtion kalastusluvat voi hankkia Metsähallituksen verkkokaupasta tai esimerkiksi R-kioskilta. Maksukuitti tai sen kopio on pidettävä aina mukana kalastettaessa.

Kalastuksenhoitomaksu on 24 euroa kalenterivuodelta tai 7 euroa seitsemän vuorokauden kalastusjaksolta. Kalastuslääkikohtainen viehekalastusmaksu on 31 euroa kalenterivuodelta tai 7 euroa seitsemän vuorokauden ajalta maksupäivästä tai muusta maksukuittiin merkitystä päivästä alkaen.

SUVI NIEMI

Tarkemmat tiedot kalastusluvista: www.ahven.net/luvat ja www.eraluvat.fi.

Onkimiseen ei tarvita lupia.

UUTISTAUSTA

Kreikan lähtö eurosta Saksalle liian suuri riski

Kreikan vajoaminen katastrofin partaalle on kouluesimerkki uskottavuuden merkityksestä politiikassa. Kreikan hallituksen uskottavuus on hukkaan heitettyjen neuvottelujen kuluessa pudonnut miltei nollille.

Tämän kirjoittaja keskusteli sekä Saksan ulkoministeriön johtavan virkamiehen että Saksan liittopäivien EU-valiokunnan puheenjohtajan kanssa. Heillä molemmilla on täsmälleen sama huoli: kuinka uskottavalta näyttää EU:n oma toimintakyky muun maailman silmissä?

Saksa ei yksinään tee yhtään päätöstä EU:ssa. Mutta yhtään merkittävää ratkaisua ei tehdä ilman Saksaa.

Pienestä Kreikasta suuri vaara

Saksalaisen huolen logiikka lähtee havainnosta, jonka mukaan pieni Kreikka edustaa vain kahta prosenttia EU:n bruttokansantuotteesta (BKT). Kaikki muut saman sisämarkkina- ja valuutta-alueen maat yhdessä eivät kuitenkaan saa tuon pienen valtion ongelmia tasapainoon.

Saksan ulkoministeriössä Kreikan kriisi nähdään samalla koko eurooppalaisen projektin kriisinä. Pelissä on EU:n hajoaminen.

Britanniassa äänestetään ensi vuonna, haluaako saarivaltio lainkaan jatkaa unionin jäsenenä. Espanjassa järjestetään joulukuussa vaalit, joissa vahvana suosikkina on marxilais-populistinen Podemos-liike. Sen valtaantulo Espanjassa aiheuttaisi samanlaisen riskin EU:n yhtenäisyydelle kuin mikä on nähty Kreikassa Syrizan vallan alla. Sillä merkittävällä lisäyksellä, että Espanjan BKT on miltei kuusi kertaa niin suuri kuin Kreikan.

Pian ovat vaalit myös Portugalissa ja Puolassa.

Saksan edut vaativat yhtenäisyyttä

Kiinan ja Saksan välinen kauppa on jo 150 miljardia euroa vuodessa. Saksa on Kiinan suurin eurooppalainen kauppakumppani. Kukaan toinen eurooppalainen valtionjohtaja ei vieraile Kiinassa niin usein kuin Saksan liittokansleri Angela Merkel (CDU).

Euroopan johtajan vastaanoton saava Merkel keskustelee Pekingin johdon kanssa ei vain kaupasta ja teollisuudesta, vaan myös maailmanpolitiikan polttavista kysymyksistä; Ukrainasta, Syyriasta ja Pohjois-Korean ydinaseista.

Jos Merkel ei nyt saa pientä Kreikkaa järjestykseen omalla takapihallaan, niin samalla vaarantuu EU:n ja hänen uskottavuutensa Aasian päämajassa. Ja silloin puhutaan niin suuresta vahingosta, että sitä Saksa ei halua.

Hallituskriisi Ateenassa?

Saksan liitopäivien EU-valiokunnan puheenjohtaja Gunter Kichbaum (CDU) sanoo Maaseudun Tulevaisuudelle Kreikan hallituksen uskottavuuden pudonneen niin alas, etteivät pelkät pääministeri Tsipraksen lupaukset rakenneuudistuksista enää riitä.

Velkojien ja Kreikan välillä neuvoteltava kompromissi täytyy hyväksyttää Kreikan parlamentilla ja siihen liittyvät reformit on saatettava lakien muotoon, sanoo Kirchbaum.

Pulmana on, että pääministeri Tsipraksella ei välttämättä ole enemmistöä omassa parlamentissaan. Energiaministeri Panagiotis Lafazanisin johtaman jyrkän linjan kommunistiryhmän takana on noin kaksi viidesosaa Syriza-edustajien äänistä. Ja he vastustavat tiukasti velkojien vaatimia reformeja.

Näin yksi mahdollinen käänne Kreikan kriisissä on uusintavaalit.

JORMA MATTILA
on Berliinissä työskentelevä ulkomaankirjeenvaihtaja.
mattila.press@gmail.com